

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3457, interurban 3457
Rekopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnik 4 D n, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 D n, četletna 13 Din. Inzerati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.178
Telefon šte. 2549

Nemčija prodira v Azijo

Otvoritev nemške gimnazije v Harbinu -- Nemške kulturne postaje na celi progi prekosibirske železnice -- Dve ločeni napadalni črti

Istanbul, 20. dec. or. Že opetovano sem v svojih dopisih opozarjal na sistematično razširjanje nemškega vpliva proti vzhodu. V svetovni vojni je Nemčija izgubila kolonije, a ta izguba ni oslabil njene ekspanzije. Povsod, na celi progi od Istambula do kurdskega gorovja in naprej v osrčje Perzije in Afganistana moremo zasledovati nemški vpliv, bodisi na kulturnem bodisi na gospodarskem polju. Skozi Istambul se v neprekinjenih vrstah pomičejo prve napadalne čete v obliki trgovskih potnikov ali tehničnih izvedencev ali maskiranih častnikov ter se potapljaajo v globini Azije, ali pa se obračajo proti severovzhodu ter se izlivajo onstran Turkestana v Sibirijo in v Kitaj. Na severu se opaža isti pritisk nemškega območja, ki prihaja v ravni črti iz Berlina, teče preko sovjetske republike in se v Aziji spaja s skavti germanizma, ki prihajajo od juga.

Pred vojno smo imeli priliko videti, kako se je pred našimi očmi gradila velika žila, po kateri se bo pretakal nemški duh med vzhodne barbare (besede generala von der Goltz paše o bagdadske železnice), danes stojimo pred obnovitvijo istega streljenja, le da se je črta pomaknila malo bolj proti severu ter meri proti Kitajski. — Nemške inteligence je danes v sovjetski republiki več, kot si moremo predstavljati. Preostali »Kulturträgerje« pa se odpravljajo v smeri proti daljnemu vzhodu. Angleški trgovci

Mr. L. je te dni odpotoval iz Kitaja preko Sibirije in Črnega morja. Njegova pripovedovanja o nemških kulturnih postajah na daljnem vzhodu, tam kjer Sibirija prehaja polagoma v Kingan in v Mandžurijo ali pa na prelazih iz Turkestana v Ksinčian, so zelo zanimiva. Postavili so svoje šole, jih opremili s knjigami in z vztrajnimi »Kulturträgerji«. Povsod so ustanovili velike naučne institute, v katere zajemajo mladino denarnih in upravnih veljakov.

Najbolj zanimiva novica je sigurno ta, da so Nemci v začetku tega meseca otvorili v Harbinu nemško gimnazijo, ki nosi ponosno ime Hindenburga. Učni jezik je nemški in abiturienti te gimnazije lahko prestopijo na vsako fakulteto v Nemčiji. Poleg gimnazije pa obstoja tudi že več osnovnih šol istotako z nemškim učnim jezikom ter več gospodarskih zavodov. Vsi ti zavodi, ki so nastali na inicijativo nemških konzulov in trgovcev, uživajo velikanski ugled med tamošnjim ruskim prebivalstvom. V povojnih letih so bili odprti slični zavodi v Šanghaju, Tientsinu, Hankovu, Tsinanfuju in Mukdenu. Projektirane so nemške gimnazije še v Tsitsikarju in v Ningutu in Mandžuriji ter v Čiti, Kamarju in v Irkutsku v sovjetski Sibiriji. Govori se celo, tako trdi angleški trgovci, da nameravajo odpreti neke vrste gimnazijo tudi v Urgi na poti od Bajkala proti jugu v Mongolsko Kitajsko. Za profesorji pridejo trgovci, za trgovci novi

trgovski potniki, za njimi industrijski izvedenci, denarni zavodi, industrijska podjetja, politični interesi. Sovjetska Rusija ne predstavlja za nemško penetracijo nobene zadržke, zato ni čuda, da si jo je germanstvo izbralo za prijetno prehodno točko v kraje, ki bodo prej ali slej igrali svojo vlogo v svetovni zgodovini in kjer je koristno za vsako državo, da si zgradi svoje postojanke.

Veliko privlačno silo imajo za Nemce tudi kraji okrog Kaspiskega jezera. Človek venomer srečuje tukaj na Bosporu na nemške turiste, ki pravijo da ali gredo v Tiflis ali pa da prihajajo od tod. Brez dvoma se je razvila čisto interesantna trgovina med Nemčijo in med deželami na obeh straneh Kavkaza, toda ravno tako jasno je tudi, da zasleduje germanstvo še svoje posebne cilje. Pred enim letom se je govorilo v tonu senzacije, da nemški častniki obiskujejo Afganistan. Azija, zemlja misterija in neodoljivih možnosti, kjer se želja po uspehu in uspeh včasih dotikata, drugič pa sta nepremisljivo oddaljena, morda jih vleče ta iz ožje domovine. Morda se je oglašil stari duh germanstva, ki daje nemštvu tajinstveno misijo, da zanese kulturo med barbarske narode, kamor prištevata tudi Slovane, ali pa meče Nemčija po strogo zasnovanem načrtu svoja sidra po azijskem kontinentu, ki jo bodo držala, če zopet enkrat pride orkan nad Evropo.

Blagoslovljene božične praznike

vsem cenj. naročnikom, bralcem in prijateljem Slovenskega lista

Uredništvo.

Nj. Vel. kralj na razstavi o napredku Jugoslavije

Belgrad, 21. dec. AA. Danes ob 4 popoldne je Nj. Vel. kralj obiskal razstavo Centralnega presbira o napredku Jugoslavije od leta 1919 do 1930 v Umetniškem paviljonu na Kalemegdanu. V spremstvu Nj. Vel. kralja so bili gg. minister dvora Bogoljub Jeftić, maršal dvora general Dimitrijević, prvi adjutant Nj. Vel. kralja armijski general Stojanović in adjutant Nj. Vel. kralja brigadni general Protić.

Ob vzhodu v paviljon je Nj. Vel. kralja sprejel in pozdravil šef Centralnega presbira pri predsedništvu vlade g. Milan Marjanović in šefa odsekov dr. N. Radovanović in R. Marković. Nj. Vel. kralja je vodil po razstavi in mu tolmačil posamezne grafike in posamezne oddelke šef Centralnega presbira g. Milan Marjanović. Nj. Vel. kralj se je pomudil pri vsakem grafikonu, zanimajoč se za podatke o napredku Jugoslavije in o načinu, kako je ta napredek podan in prikazan v grafikonu.

Nj. Vel. kralj je ostal na razstavi celo uro in 20 minut in se je o razstavi jako polno izrazil.

Belgrad, 21. dec. AA. Razstava grafikonov, diagramov in fotografij, dokumentov napredka kraljevine Jugoslavije v toku 10 let, ki je bila prirejena najprej v Ženevi z jako velikim uspehom in je odprta zdaj s prav tolikim uspehom v Belgradu v Umetniškem paviljonu, se zapre 22. dec. in prenese v Novi Sad. Tam že z velikim zanimanjem pričakujejo to dokumentacijo in umetniško izredno uspešno razstavo.

Dom „Pravde“

Belgrad, 21. dec. I. Danes se je vršila svečana blagoslovitev novega doma belgrajskega dnevnika »Pravde« in proslava 25 letnega delovanja njegovega direktorja Madejlo Sokića. Palačo je blagoslovil danes dopolne patriarh Varnava. Svečanosti so prisostvovali minister dvora Bogoljub Jeftić, odposlanec predsednika vlade g. Budimirović, predsednik Državnega sveta dr. Ninko Perić, predsednik belgrajske občine dr. Nešić, češki poslanik in opolnomočeni minister dr. Flider, guverner Narodne banke Ignacij Bajloni in cela vrsta drugih odličnikov. Na proslavi je govoril patriarh Varnava, naglašajoč požrtvovalno narodno in prosvetno delo, ki ga vrši »Pravda« med srbskim narodom. Poleg drugih sta govorila na proslavi tudi župan belgrajske občine dr. Nešić in predsednik Državnega sveta dr. Ninko Perić.

Zasedanje savskega banskega sveta

Zagreb, 21. dec. ž. Sredi se je končalo zasedanje banskega sveta. Pri tej priliki je ban dr. Silović imel daljši govor, v katerem se je dotaknil trditve nekaterih kmetov, da vas več plača kakor prejme. S številkami je dr. Silović dokazal, da doprinese vas v proračun 55 odstotkov, mesta pa 45. Porabijo pa vasi 68 odstotkov, mesta pa 20,5 odstotkov vseh izdatkov. Potemtakem vas nikakor ni zaposlavljena.

Po ar na Sušaku

Sušak, 21. dec. ž. V Podvežici je nastal strahovit požar, ki je upepelil štiri hiše Gasilec so delali vso noč do štirih zjutraj. Vendar jim ni uspelo pogasiti ognja, ker je bilo po skladiščih in hišah mnogo sena.

Al Capone obtožen umora

Chicago, 21. dec. s. Usoda Al Caponeja, kralja čikaških zločincev, je, kakor se zdi, zapечатena. Državno pravdnništvo potrjuje, da zbira material za obtožbo proti Caponeju radi umora bandita Jčžefa Howarda leta 1924. Topot resno mislijo spraviti zloglasnega zločince na električni streljaj.

Družba „ILIRIJA“ Premog
Dunaška cesta št. 46 Drva
Telefon: 2820 Kolts

Novi člani Steegove vlade

Pariz, 21. dec. AA. »Matine« poroča, da bodo novi člani Steegovega kabineta določeni jutri in postavljeni v terek po seji ministrskega sveta. Kolikor se more doznati, so to osebe, ki so jih že dalj časa omenjali. Za ministra pokojnin bo postavljen polkovnik Picot.

Usoda aretiranih poljskih poslancev

Varšava, 21. dec. j. Narodni demokrati so vložili v seju nujno interpelacijo o protizakonitostih, ki so bile izvršene nad poljskimi poslanci, zaprtimi v Litovskem Brestu. Te težke obtožbe, ki so evropski javnosti že znane iz dnevnega časopisa, je v seju ponovil socialistični poslanec Niedzialkowski, ki je tudi obtožil vlado, da je ponaredila volivne rezultate in da je pri volitvah uporabljala nedovoljene pripomočke. Debatu v parlamentu je postala silno ostra in se lahko pričakuje, da bo v prihodnjih dneh še ostrejša. Tajinstvena zgodba Litovskega Bresta se bo saj deloma pojasnila, ker večina poljskih politikov uvideva, da se danes ne more molčati o tem, ker je poljska javnost kljub stalnim konfiskacijam listov zvedela za mnoge stvari, ki bi morale ostati tajne. Mnogi tukajšnji književniki, člani vladnega tabora, zelo energično zahtevajo, da se javnosti točno pove, kaj se je dogajalo v Litovskem Brestu in kdo je tega kriv.

Slovaška Bratislava

Bratislava, 21. dec. s. Čeprav uradni rezultati ljudskega štetja za Bratislavo še niso znani, lahko rečemo, da so približne številke sledeče: Bratislava šteje okrog 123.000 prebivalcev, od teh je okrog 62.000 Slovačev, 35.000 Nemcev, 19.500 Madjarov in 5600 židov. Število Slovačev je v primeri s štetjem leta 1921 poskočilo za 75 odstotkov, medtem ko je število Madjarov znatno padlo, tako da nimajo več kvalificirane manjšine.

Sovjeti „čistijo“

Pariz, 21. dec. AA. »Tase« poroča, da so podpredsedniki vrhovnega sovjeta Guranov, Tomšani in Osiski odstavljani z dosedanjih svojih mest.

Pilsudski v Spaniji

Madrid, 21. dec. AA. Poljski vojni minister maršal Pilsudski je zapuščajoč danes Spanijo poslal predsedniku vlade Berenguerju brzojavko, v kateri se toplo zahvaljuje za pozornost, ki mu je bila izkazana za dobe potovanja po Spaniji.

Arheolog okradel muzej

Pariz, 21. dec. s. Pariški starinoslovec Des Fontaines, priznan sodelavec v Louvre, je bil včeraj aretiran radi tatvine. Učenjak je namreč v muzeju Louvre ukradel sliko angleškega slikarja Lawrence in jo prodal nekemu antikvarijatu. Na policiji je priznal, da je to storil v skrajni bedi.

Nemški polkovnik o vojni med Italijo in Francijo

Berlin, 21. dec. ž. Nemški polkovnik Erzen je napisal v »Germanije« strokovni članek o vojnopolitičnem položaju Italije pri eventualnem spopadu med Italijo in Francijo. V članku razlaga, da meji Italija ob sosednjih državah le na kratki razdalji. Meje vodijo preko visokih planin brez prehodov in je na zapadu obrnjena proti Franciji, na vzhodu proti Jugoslaviji. Jugoslaviji je uspelo, da zavzema na meji močan položaj proti Italiji. Svetovna vojna je najbolj pokazala, da so vojne operacije lahko zelo uspešne tudi v planinah. Vendar so pa vezane na prelaze. Francozi morajo prodrati samo 40 km dolg pas v planinah, da se pojavijo v dolini reke Pada. Nasprotno pa morajo Italijani premagati 120 km planinskega terena, da dosežejo dolino Rhone. — Razen tega je Francija svoje meje napram Italiji dobro utrdila, dočim razpolaga Italija samo z 12 lahкими utrdbami.

Nadalje razpolaga Francija i z močjo svoje vojske. V miru ima Italija 300.000 vojakov. Francija pa 650.000 in Jugoslavija 134.000 vojakov. Sicer je pa število bojnikov v Franciji in Italiji precej enako. Italija ne razpolaga s takimi finančnimi sredstvi kakor Francija, ki je bolj pripravljena na varstvo svojega prebivalstva. Francosko orožje je mnogoštevilnejše kakor italijansko.

Kako se je potopil „Oberon“

Kočan, 21. dec. kk. Morska katastrofa v Kattegatu je zahtevala 45 smrtnih žrtev. Finski parnik »Areturus«, ki je potopil »Oberon«, je včeraj zvečer s petimi mrtvci »Oberon« prispel v Kodanj. Obe ladji, »Oberon« in »Areturus«, sta bili zgrajeni kot ledolomilca. »Areturus« je imel razklan ves prednji kljun, ker pa so varnostni predeli funkcionirali brezhibno, je lahko priplul »Areturus« v Kodanj brez tuje pomoči. Kapitan »Areturusa« je izjavil, da se je »Oberon« takoj po trčenju nagnil za 80 stopinj, tako da oni mornarji in potniki, ki so bili pod krovom, niso imeli nobene možnosti več, rešiti se. Rešili so se samo oni, ki so bili na krovu in ki so z rešilnimi pasovi poskakali v morje. Častnik »Areturusa« je povedal sledeče: Oba kapitana, »Oberon« in »Areturus«, sta bila brata. Bila sta v brezlični zvezi in sta vedela, da se ladji blizata, seveda ne da bi slutila, kako blizu sta si. Šele, ko sta si prišli ladji nasproti komaj za dve do tri ladijske dolžine, sta se opazila in sta spustila takoj nasprotno paro, toda trčenje je bilo neizogibno. »Oberon« je bil tekmo par minut na krmilni strani do krmila takorekoč naravnost olupljen. Ko se je začel »Oberon« potapljati, je njegov kapitan Erik Hjelt z ženo in štiriletno hčerko skočil s poveljniškega mostu v morje. Ženo je vrtinec potegnil na dno, dočim je kapitan s hčerko srečno preplaval vrtinec ter so ga 20 minut pozneje rešili s čolnom

»Areturusa«, toda otrok je bil radi ledenomrzle vode že mrtel. Mornarji na »Areturusu« so jokali, ko so videli, kako je nesrečni kapitan omagan padel v naročje svojega brata z mrtvim otrokom. Neki Anglež, ki se je naselil v Kodanju, je tudi izgubil pri katastrofi svojo ženo in sedemletno hčerko, kateri je za božič poslal v Anglijo. Katastrofa »Oberona« je največja ladijska nesreča, ki se je pripetila v danskih vodah.

Besneči norec strelja na ljudi

Pariz, 21. dec. s. V Perpignanu je neki norec, ki ga še niso mogli ujeti in ki je oborožen z ostró municijo, doslej ustrelil tri ljudi, dva pa težko ranil. Senegalec Sanda je včeraj zjutraj nenadoma znorel, vzel svojo puško se bogato preskrbel z municijo in začel na vse strani streljati. Neki stari mož in neka stara ženska, ki sta ga slučajno srečala, sta bila smrtno zadeta. Nekega vojaka, ki ga je hotel prijeti, je norec na mestu ubil. Nj. Senegalec je dirjal dalje, dokler ni prišel do utrdbe, ki je bila trenutno prazna. Tam je razbil vse, kar je mogel, šel nato ven, streljal na dve ženi ter ju težko ranil. Medtem so alarmirali vojaštvo, ki naj bi obkolilo utrdbo. Tudi deželne ceste okrog Perpignana so zadržali, ker se boje, da ne bi Senegalec udri iz utrdbe še pred prihodom vojakov.

Kako je propadla španska ustaja

Topničarški polki so ostali zvesti kralju -- Delavstvo se ni hotelo udeležiti pustolovščin razžaljenih častnikov -- Narod je še dokaj apatičen

Barcelona, 19. dec.

Pismo »Slovenskemu listu«.

Ko so prihajale prve vesti o nemirih, ki so izbruhnili po vsej Španiji, so bile pretrgane vse normalne zveze z inozemstvom, tako da vam nisem mogel poročati o poteku dogodkov, katere je zunanji svet po krivici smatral za revolucionarne. Prišlo je do večjih pouličnih spopadov po večjih mestih v severni Španiji. Tudi v Barceloni je 16. decembra zavladala velika nervoznost pred vsem zato, ker so se križale najbolj neverjetne vesti. Prve znake nemirov so izbrile komunistične organizacije čisto v svoje lastne namene ter začele sejati vznemirjenje med delavstvom, ki se je deloma tudi pustilo zapeljati in napovedalo stavke v dobri veri, da gre za veliko stvar in ne za pustolovščine ufaženega avijatika, ki je znal pridobiti zase nekaj penzioniranih višjih častnikov. Akcivno je ozračje posebej v Barceloni, kjer se nezadovoljnost kopiči še s separatistično propagando katalonskega pokreta, zelo električno in napeto, vendar ni nobeden resnejši politik smatral za mogoče, da je že prišel čas obračuna z diktatorsko vlado.

Katalonci so poslali v Madrid svojega zastopnika Camba, da se s kraljem posvetoje. Santiago Alba je v stalnih stikih z dvorom. V prestolici se že dalje časa vršijo resna posvetovanja med kraljem in državniki. Nič ni napovedovalo kakih krvavih nemirov v velikem obsegu. Seveda moram pripomniti, da bi relativno malenkostni neredi prav tako lahko zrastle v katastrofo, samo če bi bila vstaja v garrijah v Jaci uspela. Zakaj v nobeni drugi deželi narod ni dostopen za tako hitre spremembe v duševnem razpoloženju kakor v Španiji. Kakor hitro se je po posrečilo udeležiti prežgodaj začeto in slabo premišljeno revolucijo v Jaci, nadaljevanje pokreta ni imelo nobenega smisla več. To je toliko resnično, da v Madridu

samem nihče ni več verjel letakom, ki jih je major Franco metal iz zračnih letal in v katerih je naznanjal, da bo mesto obstreljeval, če se mu ne pridruži armada. Eno letalo je priletelo dne 16. decembra celo nad naše mesto (Barcelono), vrlo nekaj proklamacij ter izginilo proti zapadu. Barcelončani so si letake pulili iz rok. Ne rečem, da bi ta manifestacija ne bila mogla imeti strašnih posledic, če bi bil major Franco svojo grožnjo mogel izvršiti. Tega pa ni mogel, ker je pozabil na bombe. S tem je bila njegova revolucija od ljudstva postavljena v pravilno luč. Ostala je osamljen krik brez odmeva.

Vzrokov, zakaj se je revolucija izpremenila v običajen puč, v enega tistih »pronunciamentov«, na katerih je zgodovina latinskih narodov tako bogata, je več, toda dva se mi zdita vredna pozornosti: prvi je materialnega, drugi pa psihološkega značaja.

Diktatura je imela to dobro, da se je priku-pila topniški armadni skupini. Topništvo je torej ohranilo lojalnost napram vladarju in seveda tudi napram vladi. Vstaja v Jaci je bila takoj položena s par strelci iz topov in madridsko letališče, ki je povzročilo vstajo v prestolici, je dobilo 106 topovskih projektilov. V Barceloni je na kritičen dan istotako topništvo zasedlo grifevje v okolici. Zvestoba te čete ima veliko zaščito za to, da se je kamen, ki se je začel kotiti po breču, pravočasno ustavil, ne da bi bil napravil prevelike škode. To je prvi razlog. Drugi pa je ta, da španska delavstvo, organizirano po zmernostnih socialističnih sindikatih, na noben način ni sledilo gibanju, ki se je začelo brez njega in proti njegovi volji. Republikanizem je danes v Španiji globoko vsidran. O tem ni dvoma. Toda na republikanizem za vsako ceno. Delavstvo je proti temu, da bi se ustvarilo kaotično podiranje in poblajanje, če je mogoče zadržati ljudstvu svobodo in demokratsko ustavo bolj mirnim potom. Če bo pa vladno

oklevanje še trajalo nekoliko časa, potem je seveda neizbežno, da si bo ljudstvo zavezalo oči in jurisalo ustanove, ki nečesto slišati njegovih zahtev.

Položaj tudi danes, ko to pišem, še ni popolnoma miren. Vedno večji vojaški transporti se vlečejo proti severu. V naše pristanišče so prišle tudi afriške čete, ki so bile takoj odposlane v smeri proti Saragossi. Med Katalonci vzbujajo kolonialne čete vznemirjenje, ki bi bilo lahko izostalo. Še ena ali dve slični napaki od strani brezglave vlade, pa bo ozračje v resnici postalo zrelo za prevrat. Kako naj dovoli Španec, ki je ponosen na svojo kulturo, da spustijo nanj divjake iz kolonij!

Vsekakor pa smo sleherni dan pripravljeni na iznenadenja. Pri so revolucije podobne elementarnim plazovom, katerih grom sliši na daleko. Tukaj delujejo počasi in nevidno kot strup, da nihče ne more reči, kdaj postane smrten za organizem.

Don Ferd. Reyes.

Pred novo vlado?

Pariz, 21. dec. k. Kakor doznava »Quotidien« iz Madrida, je pričakovati v Španiji velikih sprememb v sestavi vlade. Govori se, da je imel notranji minister La Cierva v to svrhu že več pripravljanih razgovorov. Nova vlada, ki bo koncentracija konservativnih in liberalnih elementov, bo najbrž pod vodstvom znanega katalonskega liberalca Cambaja. Tudi La Cierva in voditelj konservativcev Sanchez Guerra bosta sodelovala v novi vladi. Camba pa je seveda stavil pogoj, da se morajo pred novimi volitvami v poslansko zbornico izvesti občinske volitve. »L'Ordre« doznava iz Lisabona, da sta republikanska španska letalca Franco in Llano prosila za potne liste za Francijo in Nemčijo.

Madrid, 21. dec. AA. Posebno vojno sodišče vodi preiskavo o uporih na letališču »Štiri strani svetla«. V preiskavi je 52 oseb.

Ali hin v Zatrebu

Zagreb, 21. dec. Z. Včerajšnja Aljehinova simulantka je pričela ob 20.20 v Novinarskem domu in je trajala skoro do 2 po polnoči. Aljehin je 4 partije dobil, 2 je izgubil, 4 pa remiziral.

Mraz in viharji

Milan, 21. dec. AA. Nenadoma je nestopil mrzlen mraz v Južnih Alpah. V Dolomitih je temperatura v nedeljo padla na 23 stopinj pod ničlo. Trst, 21. dec. AA. Zaradi velikih viharjev je bila onemogočena plova po Jadranu. V Trstu se je vnela tržnica in veter je ogenj tako hitro razširil, da je poslopje popolnoma pogorelo.

Največja namakalna naprava v Egiptu

Kairo, 21. dec. j. Kralj Fuad je na svečan način otvoril največjo namakalno napravo v Egiptu, ki se nahaja na 1 milij severno od Luxorja v gornjem Egiptu. Naprava, ki so jo gradili od leta 1927 in ki je stala nad pol milijarde dinarjev, je sedaj že toliko dogotovljena, da so jo lahko izročili uporabi. Omenjena namakalna naprava je člen v verigi sličnih naprav, ki jih že od začetka tekočega stoletja gradi angleška vlada, da bi dvignila rodovitnost Egipta. Prvi izmed tozadevnih podjetij je bil ogromni jez pri gornje-egipovski vasi Assuan, ki pa se je že v nekaj letih izkazal za nepraktičnega in so ga morali v letih 1908 do 1912 razširiti na 295 km dolžine. Ta nova namakalna naprava, ki so ji dali ime Nag Hamadi, bo izpremenila 500.000 orolov suhe in neplodne zemlje v rodovitno, ki ne bo odvisna več samo od Nilovih poplav. Nilove poplave namreč niso vedno enake in se zato za bogatimi letinami vrste tudi suhe. S to napravo pa bo omogočeno, da bodo ondodna tla vedno dobro namočena in tako sposobna, da bodo rodila kar največ mogoče žita in drugih pridelkov.

van Albrecht:

Ukradeni Bog

Kakor okamenela je obstala Lucija v prodajalni. Med pastirci in ovčkami in na papir narisanimi srčki in cvetkoma so bile njene oči kakor izgubljene, dokler ni opazila, da ima trgovca lelos poleg tega bogastva še nekaj novega. Izza papirnatega prtičev se gledala razpela. Bila so vmes črna in bela in svetla, taka, da je Luciji kar jemalo vid.

Dolgo je gledala in premišljevala. Štacunar Lojz je medtem postregel že dolgi vrsti odjemalcev. Razprostrl je papirnate prtičke in činke, razstavljal hleve in pastirce, ovčke in osle, govoril in hvalil, štel denar in zavijal in spravil in zopet razstavljal. Bil je kakor na vretenu in Luciji se je dobro zdelo, da nje ni opazil. Ko se štacunar malo izprazni, bo že vprašala.

Tako je stala uro, morda dve ali celo tri, vendar se ji je zdelo še vedno prežgodaj, ko je začela trgovca:

»Kaj boste izbrali, Cija?«

V zadregi je bil njen obraz ena sama guba in še oči so utonile v brazdah pod čelom. V desni je menceal predpasnik, levo je liščala v žep pod njim in otipavala denar. Čim je pogledala po črnem ali belem ali srebrnovetlem razpelo, se je zavedla, da je denarja zelo, zelo malo. Odprla je usta, pa ni mogla govoriti.

»Prtiček, jelite?« je pomagal gibki Lojz in začel razgrinjati po pulu prtičke s svetlo

Udržal o pogajanjih z Madjarsko

Revizionistično gibanje - nevarnost vojne — Madjari sami zakrili brezpogodbno stanje — Za ali proti smrtni kazni

Praga, 21. dec. s. Ministrski predsednik Udržal je te dni povabil k sebi urednike posameznih listov, da jih informira o političnem položaju. Glede revizionističnega gibanja je g. Udržal izjavil, da to vprašanje vedno pomeni nevarnost vojne. Trajnost miru je zagotovljena, če se ohrani status quo. V tem vprašanju pa se je treba priučiti discipline in reda, v državi mora vladati mir. Nevarnost pa preti tudi od zunaj. Ni dobro, imeti za sosedo države, v katerih divjajo notranji nemiri.

Kar se tiče današnjih odnosov napram Madjarski, je ministrski predsednik Udržal izjavil, da je imela Madjarska dovolj časa za pogajanja. Pogodba je bila odpovedana že pred več letom in češkoslovaška vlada je že takrat pozvala madjarsko vlado, naj začne pogajanja za novo pogodbo, pri kateri bi se morali upoštevati novi češkoslovaški zakoni o zaščiti poljedelstva. Madjari pa so takrat pogajanja odbili, ker so hoteli pod starimi pogoji prodati še letošnjo žetev. Na drugi poziv češkoslovaške vlade so prišli še le v zadnjem trenutku, ko ni bilo več možnosti o pravem času skleniti nove pogodbe. Madjari so takoj po prvih neuspešnih hoteli odpotovati nazaj v Budimpešto, na zahtevo češkoslovaškega zunanjega ministra pa so ostali še en dan. Pa tudi nadaljna pogajanja so bila brezuspešna, ker so Madjari kategorično vztrajali na svojih zahtevah, posebno na zahtevi, da se ukine zakon o zaščiti domačih pridelkov, katerega je češkoslovaški parlament nedavno sprejel. Kljub vsemu temu pa je ministrski predsednik Udržal preopredil, da bo prišlo do sporazuma z Madjarsko.

Zadnji čas sta bila na Češkoslovaškem očešena neposredno drug za drugim dva morila in ta dogodek je izzval gotovo razburjenje v javnosti in ponovno oživel razpravljanje

o tem, je-li treba smrtno kazen ukiniti, ali jo še naprej obdržati v veljavi. O tem vprašanju je izjavil tudi ministrski predsednik na kratko sledeče: Če mi ne bomo odstranjevali morilcev, bodo oni nas. Že pred mnogimi leti je francoski pesnik Alfonz Karr, ko so govorili o ukinitvi smrtnih kazni, izjavil: »Da, treba je ukiniti ubijanje ljudi, ali s tem morajo začeti ubijati sami.« Smrtna kazen ni morda večna družba, marveč je sredstvo za odstranjevanje trajne nevarnosti — nepoboljšljivih in nevarnih zločincev.

Veleizdatiški proces v Rimu

Rim, 21. dec. s. Jutri se začne pred posebnim sodiščem za varstvo države proces proti vdovi italijanskega pisatelja de Bosisa, ki se bo morala skupno z 8 drugimi obtoženci zagovarjati radi revolucionarne propagande proti državi. Gospa de Bosis je 65 let stara in po rodu Američanka.

Obtožnica očita obtožencem, da so v Rimu in drugod tekom tega leta pripravljali prevrat obstoječega državnega reda. Razširjali so letake, ki so pozivali k revoluciji, z namenom, da bi izvali oboženo vnor in državljansko vojno. Letaki so izšli pod naslovom: »Zveza za narodno osvoboditev«, kot program zveze je bila navedena organizacija vseh protifašističnih elementov, izveniši komuniste, ki naj bi omogočila padec vlade. Letaki so trdili, da je kralj proti vladi, redna vojska proti fašistični milici. Gospodarski položaj so slikali v najbolj črni barvi in vso krivdo politike pripisovali fašizmu.

Za proces vlada veliko zanimanje tudi v neitalijanskih krogih, posebno, ker je gospa de Bosis po rodu Američanka in ker ne gre za komunistično akcijo.

Zlata nedelja

Ljubljana, 21. decembra

Današnja nedelja, to je zadnja nedelja pred božičem, se že dolgo letu sem držimo zlate nedelje. Kakor smo povedali že pred enim tednom, je to ime še iz tistih časov, ko so ljudje t dan pri trgovcih izmenjali za božična darila zlata, da je bilo veselje, seveda v največji veselje pa trgovci samih. To je bil dan velikih kupčij. Vse se spremeni na svetu in trgovci že vseh deset zadnjih let trdijo, da ta nedelja svojega imena ne zasluži, zakaj kupčija je od leta do leta slabša. Če bi človek verjel vsem tem ložbam, bi letna trgovci sploh ne predali niti enega gumba, zakaj še vsako leto trdijo trgovci, da je bila lani kupčija boljša. Če se kupčija torej slabša od leta do leta, potem se mora enkrat sploh nehati.

No, stvar ni tako huda in čeprav ljudje ne niso v trgovine zlata, zato pa je kljub vsej gospodarski krizi in depreciji ostalo še nekaj papirnatega denarja. Ljudje pa so že trki, da za božične praznike le prirede svojcem radi kakšno veselje in zato so ljubljanski trgovci kolikor toliko tudi danes prodali nekaj blaga kljub vsem ložbam. Še celo z dežele so prišli danes ljudje kupovati v Ljubljano božična darila. Kdor pa je v mestu bil le količnik pri denarju, si je danes omislil to ali ono darilo, ki ga bo položil na sveti večer svojcem pod božično drevo. Samo en po av se je letos še bolj stopnjeval, kakor pa ga je bilo opaziti prejšnja leta na zlato nedeljo. Ljudje namreč v pretežni meri ali skoraj izključno kupujejo le predmete praktične ali pa trajne vrednosti. Za ljubazno blago, ki je danes lepo in drago, jutri pa ničvredno in slabo, skoraj ni bilo zanimanja. Pri nakupovanju daril so ljudje pretežno računali z osiro zimo in predvsem kupovali razne tople oblačilne predmete in obutev. Še celo stariši so pri nakupovanju daril za svoje otroke bolj pazili na njihovo praktično vrednost ter manj na igranje. Kar pa je posebno razveseljivo, je to, da je sedaj pred božičem med ljudmi znatno večje zanimanje za knjige. Ljudje se torej zopet vračajo od raznih manj vrednih razvedril k dobri knjigi. Upajmo, da bo božična bilanca v prihodnjem letu v tem oziru še boljša.

Drugače je bila današnja nedelja za zimski čas kar prijetna. Mraz je bil res precej oster in tudi veter je bil močan. Po zraku so plesale snežinke, ki jih je veter odnašal še starih, ali kdor je zdrav, mu to ni bilo neprijetno. Mnogo prijateljev zimskega spora je odšlo v bližnjo okolico, nekateri celo na visoke hribe, vadit se v zimskem sportu. Ostali pa so lepo tili doma, se gremi pri toplih pečeh, če so jih imeli, ali pa so odšli v kavarne, ki so bile vse polne. Da so bila polna tudi ostala zabavišča, ni za zimski čas in za nedeljo povrh nič čudnega.

Dogodek današnja nedelja ne beleži pomembnih. V mestu se je vršilo nekaj božičnih. O največji poročamo na drugem mestu. V Mestnem domu so imeli božičnico obrtniki, na Obrtni šoli pa Kolo jugoslovanskih sester.

V Zeleni jami se je danes popoldne težje posnesil mali Slavko, 18 mesecev stari sinček Alojzja Bergeča, mestnega uslužbenca. Fantek je srebal juho, ki se mu je razlila, tako da je dobil manjše opekline na obeh rokah. Reševalci so ga prepepeljali v otroško bolnišnico.

Zvečer okoli šestih se je pripetila na cesti pred Figovcem težja nesreča. Na spolkkih tleh je spodrsnilo 58 letnemu Francu Michelu, predelavcu pri tvrdki Boucon in stanujočemu na Sredini 18. Michel si je pri padcu zlomil desno nogo pod kolonom. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

V petek zvečer se je nevarno potolkel brezposeln delavec Ciril Pogačnik, stanujoč v Marinih toplicah na Prulah. Revez je komaj prilezel domov ter nato omedlel. V soboto se ves dan in še naslednje noč ni prebujal. Zato je njegova žena poklicala reševalce, ki so Pogačnika prepeljali v bolnišnico. Menda si je Pogačnik pretrlesel možgane.

Huda nesreča v Mengšu

Ljubljana, 21. decembra.

Danes popoldne se je pripetila v Mengšu težja motociklistična nesreča. 22 letni Franc Burger, delavec v pekarni v Mengšu in stanujoč v Loki pri Mengšu, se je peljal z motornim kolesom skozi Mengš. Pred mungeskim župniščem pa je izgubil oblast nad krmilom motornega kolesa, tako da je motorno kolo zavilo proti stopnicam pred župniščem in se zletelo vanje. Burgerja je vrglo z vso silo v steno župnišča, kamor je priletel v loku z glavo naprej ter obelzel nezavesten. Iz Mengša so poklicali ljubljanski reševalni avto, ki je nezavestnega Burgerja prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Burger si je pretrlesel možgane in mu je tekla kri iz ušes. Njegovo stanje je nevarno.

100letnica rojstva

slavnega češkega fizika

Te dni so v Pragi slavili stoletnico rojstva enega najslavnejših čeških učenjakov, profesorja Zengerja, čigar elektrodinamična teorija svetovnega ustroja je svoje čase izzvala veliko polemiko tudi v inozemstvu.

Profesor Zenger je bil prvi učenjak, ki je opozarjal na zvezo med zemeljskimi katastrofami, izbruh vulkanov in potresi in med stanjem sonca. Svojo teorijo je izdelal po dolgotrajnem študiju in delu. Skozi dolgo vrsto let je skoro vsak dan fotografiral sonce in ugotavljal izpremembe solnčne fotosfere. Bil je profesor praške tehnike in obenem prvi profesor, ki je predaval v češkem jeziku. Najprej je proučeval magnetične pojave, potem se je posvetil optiki in je konstruiral celo vrsto aparatov, katerih se je pozneje posluževal pri svojih astronomskih raziskovanjih. Po svoji elektrodinamični teoriji je iskal profesor Zenger vzrok vseh zemeljskih katastrof v viharjih na soncu. Zanimivo je, da je nekatere zemeljske katastrofe že naprej prerokoval.

Profesor Zenger je bil človek velikega obzora in je objavil svoja dela v celi vrsti tujih revij. Pri češki javnosti je bil silno priljubljen radi svojega narodnega značaja in bogatega javnega dela. Zanimiv je napis na njegovem nagrobnem spomeniku, ki ga je sam sestavil. Napis se glasi takole: »Štr je krotil s strelodovi, vreme je prerokoval po solnčnih perijodah, gibanje nebesnih teles pa je razlagal z elektrodinamično teorijo.«

Mariborska nedelja

Maribor, 21. dec.

Zlata nedelja... Po trgovinah živahno vrveje in povpraševanje: klobuki, blago za obleke, čevlji, igrače, gramofoni itd. Na Glavnem trgu pa gozd božičnih drevesc. »Tole kupi, mamica; je večje in lepše,« čuješ iz otroških ust; zadovoljni so bili danes s »kšelftom« prodajalci božičnih drevesc. Zimski sportniki pa so obhajali zlato nedeljo na znanih planinskih postojankah, zlasti pri mariborski in ruski koči, Koncentracija zimskosporinikov »malčkov« pa se je izvršila zunaj na perifernih predelih; njih torišče so bolj znana samkališča ob Treh ribnikih, na Kamniški strmini itd.

Današnja nedeljo si je izbrala tudi agilna Kršćanska zveza za božičnico in obdarovanje revnih članic. Prav lepa in slovesna je ta tradicionalna predbožična prireditev; v veliki dvorani Narodnega doma se je tudi letos zbralo obilo občinstva, ki je s pozornostjo sledilo vzvišenim slavnostnim besedam društvenega duhovnega voditelja prof. P. Živornika; slovesno razpoloženje pa so dvignili člani slov. pevskega društva »Maribor« z odpetjem primernih pesmi ter nastopajoči igralci z uprizoritvijo lepe božične igre »Cvetlični venček božjemu Detetu«. Prav tako prisrčno je uspela tudi božičnica pri šolskih sestrah ter akademija gojenk drž. ženskega učiteljskega.

Sicer: v zlatem miru je potekla zlata nedelja. Te »zlatosti« so po posebnem naključju precejšnje vremenske čmernosti postali deležni tudi kavarnarji in gostilničarji, nikaor pa ne Nace L., Polje K., Franček M., Janez Z. in Pepček V., ki so se v noči na zlato nedeljo znašli v celicah v Tattenbachovi ulici: Nace, Polje in Franček zaradi potepušva, Janez in Pepček pa zaradi beračenja. Razen tega je bilo navzvenih še 19 prijav zaradi najrazličnejših prestopkov. Sredi obsega prazničnega razpoloženja je kanila trpkost in dejanje in nehanje marsikoga; ni pa točno ugotovljeno, kaj se je bilo primerilo 21 letni služkinji Faniki N., da je v soboto proti večeru ob šentpetrski cesti poizkusila mrzlo dravskega vodovja. Prišli so mimo delavci, ki so se vračali domov, ter ji dopovedali, da je neumnost to, kar je kanila storiti. Fanika je zahtevala, razodela pa ni nikomur od reševalcev tega, kar je bilo na dnu njenih misli in namer.

Danes ob 11 dopoldne se je nudi vernikom v franciskanski cerkvi pretresljiv prizor. Naenkrat je kričal v cerkvi mlad mož, ki je klečal pred oltarjem, ter začel kričati na ves glas. Reče, ki je zblaznel, so odvedli na policijo. Obžalovanja vredni mož je 20 letni posestnikov sin I. B. iz mariborske okolice.

Sport

Smuška tekma v Planici

Planica, 21. dec.

Danes se je vršila v Planici prva smučarska tekma stafet. V vsaki stafeti so tekmovali 4 tekmovalci na 5 km progi, tako da je značala dolžina proge 20 km. Proga je potekala s starta pred koč v Tamarju pod vznožjem Pone proti Kulnarju, nato pod Slemenom proti Ratečam in nazaj na cilj, ki je bil tudi v Tamarju.

Startalo je 10 stafet in sicer: ena stafeta SK Ilirije, tri stafete Sm. kl. Ljubljana, dve stafeti Sm. kl. Dovje-Mojstrana, ena stafeta Sm. kl. Maribor, ena stafeta SK Bled in ena stafeta izven konkurence.

Rezultat je sledeči:

1. stafeta Sm. kl. Ljubljana v postavi (Dečman, Frank, Jakopič Avg., Bervar) v času 2:08,16.
2. SK Ilirija, Ljubljana, v postavi Zuccalo, Glavar, Marchiotti, Banovec, v času 2:14,14.
3. Sm. kl. Maribor v postavi: ing. Koudelka, Jurič, Neumann, Pintar v času 2:19,42.
4. Stafeta SK Dovje-Mojstrana II v času 2:19,57.
5. Sm. kl. Ljubljana II v času 2:20,00.
6. Stafeta iz Kranjske gore izven konkurence.

3 stafete so bile diskvalificirane radi nepačne proge.

Poedinci:

1. Jakopič Albin, SK Dovje-Mojstrana v času 28,35.
2. Damjanovič Dovje-Mojstrana 29,00.
3. Plemelj Pavel, SK Bled 29,44.
4. Jakopič Avg., Sm. kl. Ljubljana 30,29.
5. Lakota Ciril, Dovje-Mojstrana 30,37.
6. Bervar, Sm. kl. Ljubljana 31,31.
7. Banovec, SK Ilirija 31,44.

Snežne razmere ugodne. Organizacija primerna začetku sezone. Predvsem je bilo premalo kontrol. Časi pa so v splošnem dobri.

SK Ilirija, smučarska sekcija. Sestanek sekcijških članov se vrši v ponedeljek dne 22. decembra 1935 ob 20 v klubski sobi kavarne Evropa. Vsi in sigurno.

Smučarski tečaj SK Ilirije. Razpisani tečaj za klubove člane pod vodstvom g. Joška Janša se vrši od 26. do 31. decembra 1935 v Ljubljani, če bo dovolj snega, drugače v Dovjem. Prijavnine ni. — Interesenti naj se v svrhu natančnih informacij sigurno udeležijo sestanka smučarske sekcije dne 22. t. m. v kavarini Evropa. — SK Ilirija.

Občni zbor Hazenske zveze

Zagreb, 21. dec. Ž. Danes dopoldne ob 11 se je vršil glavni občni zbor Hazenske zveze, katerega se je udeležila dobra polovica članjenih klubov. Govorilo se je o prenosu sedeža iz Zagreba v Ljubljano in je bil ta predlog soglasno sprejet. Predsednik novoizvoljenega odbora je dr. Prebeg. Zbor je poslal Nj. Vel. kralju pozdravno brzojavko.

Belgrad, 21. dec. m. Jugoslavija: Jedinstvo 4:0 (3:0). Soko: Grafičar 3:1 (1:0).

Ljubljana - revnim otrokom za božič

Ljubljana, 21. decembra.

Velika unionska dvorana je vse leto pritožila vsakovrstnih prireditev. In nešteto koncertov, veselje, predavanj in drugih prireditev se je že vršilo v njej. Le malo ali pa sploh nobene prireditve pa ni bilo v tej dvorani tako gniljive, kakor so božičnice za revne otroke, ki jih je mestna občina letos tretjič priredila.

Ob 4 popoldne se je napolnila dvorana. Prihajali so malčki z mamicami, nekatere praj mamine so matere prinesle kar v naročju. Malčki so se z mamicami razvrstili po sedežih in strme pričakovali ter občudovali veliko božično drevo na odru, prav lepo okrašeno z umetnim snegom in lučicami. Pred božičnim drevesom pa so bili močnejši skladi zavojev in malčki so ugibali, kaj dobrega bo v njih zanje. Oni, ki niso imeli v dvorani nič opraviti, pa so v velikem številu zasedli galerijo ter malčkom tako še povečali svečano razpoloženje. Prišli so tudi gospodje občinski svetniki ter posedli po stoli, nalašč določenih zanje. Razen občinskih svetnikov je bilo prisotnih pri tem iskrenem božičnem veselju tudi nekaj okrajnih načelnikov (ubožnih očetov). Končno je prišel počastiti prireditev tudi sam gospod župan dr. Puc s svojo gospo soprogo.

Spregovoril je najprej g. župan. Spominjal se je, da je pred tisoč do devetsto tridesetimi leti prišlo na svet malo detec, ki je prineslo mir med ljudi. Svet bi bil pekel, če bi vsaj za trenutek naša srca ne doživela miru, in vsaj, kadar se spominjamo tega rojstva, naj bo pozabljeno vse sovraštvo med ljudmi. Ljubezni sicer gorja ne more odpraviti, more ga pa vsaj nekoliko lajšati. Ko se spominjamo rojstva Jezusa, naj se tudi najrevnejši zavedajo, da niso pozabljeni. Zato je mestna občina z dobro voljo pripravila revnim ljubljanskim otrokom

skromne darove. Župan je nato še opomnil otroke, naj bodo pridni, naj se marljivo učijo, da bodo nekoč dobri delavci, obrtniki, trgovci in celo učenjaki, tako da bodo v ponos in v korist ljubljanskemu mestu. Končno je g. župan voščil otrokom in njih staršem srečne in vesele božične praznike.

Prireditelji božičnice niso dali malčkom dolgo pričakovati in ždeti v nestrpnosti, kaj se bo zgodilo. Takoj se je pričel spored. Na prednjem balkonu je bila že pripravljena vrta delavska godba »Zarja« in ko je kapelnik g. Dolinar zamahnil s palčico, so se po dvorani oglasile najlepše melodije, in sicer same take, ki morejo ljudem in otrokom ugajati, najprej Dolinarjev »Venček«, potem pa »Venček narodnih«. Ko je godba nehala, je prišla iz ozadja gospodična, sedla h klavirju in po prvih akordih so štirje drobni angelčki prinesli na oder jaslice, za tem pa je prinesla na oder Mati božja s sv. Jožefom samega Jezučka. Prišla je še nova četica malih angelčkov, prav lepo prepevajoč slavo novorojenemu kralju. Za angelčki so prišli pastirčki, ki so se kosali z angelčki, kdo bo lepše prepeval. Angelčke so predstavljale male deklice; pastirčke pa mali, a pogumni dečki. Tudi Mati božja je prav lepo zapela uspavanko svojemu Sinu. To mično božično igrice je naučila otroke gđ. Vencajzova.

Nato so mestni uslužbenci razdelili med otroke božična darila mestne občine. Vsak izmed 430 otrok je prejel lep paket, v katerem so bili ali čevlji ali pa kak kos toplega oblačila ali perila. Odhajajoč iz dvorane, so se otroci vsi srečni — vsaj enkrat v letu — in žarčih oči pomenkovali med seboj: »Kaj pa je tebi Jezuček prinesel?« in si kazali drug drugemu pravkar dobljena božična darila. Vsa čast mestni občini, da je otroke, ki svoje bode niso prav nič krivi in ki ravno najhuje trpe pomanjkanje, da je vsaj te za božič razveselila.

Širom Jugoslavije

V Bosni naleteli na petrolej

Belgrajska »Politika« prinaša zanimivo vest iz Sarajeva, glasom katere doznavamo nove podrobnosti o izvoru nafte v državnem rudniku Kakanj.

V državnem premoženju Kakanj, ki se nahaja med Zelenico in Visokim, so vrtali z natančnom, da najdejo nove plasti premogeta. V globini 280 metrov so naleteli eno plast premogeta, v globini 300 metrov pa se je pojavila nova plast. Vrtali so dalje, da bi našli nove plasti, nenadoma pa se je v globini 347 metrov pojavila gosta temnorumena tekočina, ki je smrdeela po bencinu, o kateri so takoj ugotovili, da je nafta. Razen tega so se pojavili tudi plini. Nafto so našli v peščeniaku, ki ga se niso prevrtali in katerega debelina se bo dala ugotoviti po končanem vrtanju. Prve dni je prišlo nafte nekaj preko 20 litrov na uro. V zadnjem času je pritok nafte nekoliko pomehal. Vzrok temu je, ker se je izvrtana luknja na dnu nekoliko zasula in je bilo tako nemogoče, da bi se dvignile na dan večje količine kamenege olja.

Do sedaj so dvignili preko 3000 litrov nafte. Iz izvršene analize je razvideti, da vsebuje nafta okoli 25% lahkih in težkih tekočih ogljikovodikov. Specifična teža nafte je 0,81 pri 27 stopinjah C. Po teh rezultatih se ne sme pričakovati takoj velikega bogastva olja, kajti do sedaj se niso mogli ugotoviti množine nafte, ki se nahaja v peščeniaku. Strokovnjaki so pa optimistično razpoloženi, toda prav radi tega priporočajo pazljivost in natančno preiskavo, da bi se ne prenegajali.

Da ugotovijo količino nafte, v katerih plasteh in globinah se nastopa, morajo izvršiti še nova raziskovanja. Ta ne bodo samo geološka, ampak tudi tehnično-vrtna in bodo ugotovila, ali je nafte v toliki množini, da bi se izplačala dobičkonosna eksploatacija. Vsa ta dela zahtevajo mnogo časa in denarnih sredstev. Pri tem bo raziskovanje tem lažje, kolikor mrzlejša bo zima. Vendar pa se pričakujejo večja vrtna dela spomladi.

Zena zažgala tri hiše

Bitolj, 20. decembra.

Pred tukajšnjim sodiščem se je te dni zagovarjala Sofija Tasić, žena peka Josipa iz Donje Egre zaradi požiga sosednjih hiš. Nekega jutra je Sofija zakurila v peči. Ko je bila peč topla, je nesla pepel z žerjavico na ulico pred trgovino. Toda močan veter je razpihal žerjavico na vse strani. Nekaj isker je padlo na strehe sosednjih hiš. Strehe, ki so bile iz slame, so takoj pričele goreti. Gašenje je bilo zaradi močnega vetra brezuspešno. Vse tri hiše s hlevi in živino vred so zgorale do tal.

Porotno sodišče je smatralo, da je Sofija kriva, drž. sodišče pa je odločilo, da naj se Sofija kaznuje s 600 Din kazni in da povrne oškodovanec nastalo škodo, ki znaša po ocenitvi strokovnjakov 170.000 Din. Kasacijsko sodišče je razsodbo odobrilo.

Sin, vodja razbojnikov, napadel hišo svojega očeta

Kruševac, 20. dec.

Tu se je te dni pripetil žalosten dogodek, ki je bil posledica družinskega prepira. Čedomir Gjorgjević, doma iz vasi Bobota, je ponoči navalil na hišo svojega očeta, ubil brata in pretepel svojo mater in snaho. Ozadje tega žalostnega dogodka je sledeče: Čedomir je bil že več časa v prepisu s svojim očetom, materjo, bratom in svačino in z njunimi otroci. Ta prepir je izhajal že od takrat, ko se je Čedomir poročil z dekletom, ki ni bilo

več njegovemu očetu. Zaradi tega je tudi Čedomir zapustil očetov dom in odšel k svojemu tastu v bližnjo vas, potem ko je od očeta prejel svoj del dote. S tem delom dote pa ni bil zadovoljen in se mu je tudi zdelo, da bo njegov brat Milan dobil mnogo več kakor on. Zato je čisto poskušal pregovoriti očeta, da bi mu dal še kaj zemlje, toda stavec je to vedno odbil. Čedomir je pričel zaradi tega še bolj sovražiti svojega očeta in poleg njega tudi mater in brata. Prepričan je bil, da vsi složno delajo na tem, da mu oče ne bo ničesar več dal. To sovraštvo je Čedomiru večal še njegov tast, ki ga je podpihoval, da ni mož, če bo mirno gledal, kako mu jemljejo imetje. Naj zahteva svoje, pa magari za ceno krvi.

Tako je Čedomir pričel misliti, kako bi oropal svojega očeta. To svojo peklenko misel pa je mogel Čedomir le težko izvesti, zakaj v hiši je bilo polno otrok, pa tudi oče je bil še dosti krepak. Neke noči, ko je stavec odšel z doma, je Čedomir v družbi več maskiranih oboževanih ljudi vdrl v očetovo hišo. Napadalec so najprej razbili vrata sobe, v kateri je počivala očetova snaha z otrokom. Snaho so zvezali ter nato vse razmetali po sobi, da bi našli denar. Preplašeni otrok pa je pričel jokati in roparji so se zaradi tega zbalili. Eden napadalec je že zamahnil s puškinim kopitom, da ubije otroke, v tistem trenutku pa je planila v sobo Čedomirjeva mati. Čedomir je takoj skočil, jo zgrabil za goltenec in jo pričel pretepati ter zahteval od nje denarja. Krik in vik sta zbudila Čedomirjevega brata, ki je spal v sosednjem poslopju. Pritekel je v hišo, in ko je opazil roparje, ni vedel v prvem hipu, kaj naj bi napravil. Ali naj plane na napadalec ali pa naj se vrne v hišo po puško. Eden roparjev je tedaj nahrulil Čedomirja, kaj čaka in Čedomir je takoj nato od dal v brata Milana tri strele. Milan se je mrtev zgudil na tla. Za tem so roparji po svoji mili volji prosto preiskali vso hišo. V neki slammjaci so našli 44.000 Din ter se s tem plenom takoj nato zgubili v noč.

Na krik do smrti prestrašenih žena so prihiteli v hišo sosedje. Del sosedov je pričel zasledovati roparje, drugi pa so skušali Milanu pomoči, kar pa je bilo brezuspešno, ker je Milan že prej izdihnil. Orožništvo je malo kasneje aretiralo Čedomirja in vse njegove pomagače. Vsi pa uporabno taje vsako krivdo. Vsi roparji s Čedomirjem vred so bili izročeni sodišču v Kruševcu, ki je za prihodnji teden že razpisalo razpravo proti njim. Gnusni in vsega obsojanja ter najgloblejšega zganjanja vredni zločin je vzbudil v vsem okraju velikansko razburjenje.

Zalosten konec roparske tolpe

Djakovica, 20. decembra.

Neki Redžeb Vejser iz vasi Korenice pri Djakovici je pred tremi leti izvršil grozen uboj ter je nato pobegnil v Albanijo, neše oblasti pa so razpisale na njegovo glavo nagrado. Pred nekaj dnevi je izrazil velik sneg ter se vilihotapil še s tremi drugimi kačaki v djakoviški okraj. V noči na 16. december je neopažen vdrl v vas Nec in vlomil v hlev Radosava Vuksanovića ter ukradel štiri krave, za tem je vdrl v hlev naseljenca Ilje Novovića, kjer je ukradel kravo in tele. Lopovi so nato takoj odgnali ukradeno živino proti albanski meji. Naslednjega dne jih je pričela zasledovati orožniška patrulja s pomočjo vaščanov. Patrulja je res kmalu dosegla bežeče kačake, ki so se morali umakniti v mrzle planine. Zasledovanje je pa vendar uspelo vsaj v toliko, da je patrulja našla živino in jo vrnila lastnikom. V bližini kraja, imenovan Morine, v visokih planinah, je vračajoča se patrulja našla v snegu zmurjeno truplo roparja Redžeba Vejsera, blizu tam pa tudi zmurjene tri ostale roparje.

Božična pravljica

V nekem angleškem časopisu beremo naslednjo zgodbo: Pred 18 leti je hitela gospa Grace Baker v Londonu o božičnem času, obložena z mnogimi zavoji domov. Med potjo je šla skozi vrsto poučljivih trgovcev, ki so glasno hvalili svoje blago. Neki velik, dobro oblečen mož, je zbudil njeno pozornost, ko je ponujal cene ovratne verižice. »Kupite biserno verižico za 6 pencev,« in gospa Baker je res kupila nekaj verižic, med njimi tudi tiste, ki je je trgovec držal visoko v rokah, da bi privabil kupce. Dve leti kasneje je umrl mož dotične gospe in vdova je bila prisiljena prodati svoje dragocenosti, da je plačala dolgove. Poslala je svoje dragocenosti, med njimi tudi pred dvema letoma kupljeno ceno ovratno verižico, znamenju juvelirju v Antwerpen. Silno se je začudila, ko je čez par dni prejela ček za 412.000 Din za verižico, o kateri je mislila, da je brez vsake vrednosti. Leta so potekla. Gospa Baker se je vračala iz Argentine, kjer je službovala, nazaj na Anglesko. Na oceanemskem parniku je nekega dne pri mizi pripovedovala zgodbo o biserni verižici. Tu se je dvignil neki poslušalec in izjavil, da je on prodal verižico. Gospod je bil borzni posredovalec v Londonu in je z nekim tovarišem stavil, da bo na božičnem trgu cele ure ponudil za smešno ceno prismo biserno ovratnico, ne da bi jo megal prodati. Stavo bi dobil, če ne bi po nesrečnem slučaju pozabil, v kateri roki je poleg ponarejenih verižic držal prismo verižico. Tej zgodbi seveda ne manjka romantičnega konca: gospod Bryan, posladen vdovec, je na krivu pobliže spoznal gospo Bakerjevo, in preden je ladja pristala v Southamptonu, so praznovali zaroko.

Ogrski zahteva meč

Karla Veličega

Med Ogrsko in Avstrijo je že več let prepir radi arheoloških in zgodovinskih predmetov, ki se nahajajo deloma v dunajskem državnem muzeju, deloma pa v bivšem cesarskem muzeju. Madžari zahtevajo zaso razne slike in umetniške rokodelske predmete iz srednjega veka, dalje prve spise starih ogrsko-latinskih pisateljev, najbolj se pa potegujejo za meč Karla Veličega, ki se nahaja v bivšem cesarskem muzeju. Ta meč spada k znakom državnega dostojanstva in so z njim dolega stoletja opasovali nemške kneze, ki so bili kronani za rimsko-nemške cesarje. Po starih zgodovinskih virih je našel meč cesar Otton III. leta 1000 v Aachenu. Cesar Otton III. je, kakor znano, dal odpri grob Karla Veličega. Kakor pripoveduje legenda, je videl Karla Veličega sedeti na sarkofagu, opasnega z mečem in z rimsko krono na glavi. V naročju pa je držal biblijo. Vse te znake dostojanstva so pozneje prenesli na Dunaj, kjer so ostali z izjemo nemške kraljevske krone dolga stoletja. Madžari si sedaj prizadevajo, da bi dokazali, da izhaja meč Karla Veličega iz Madjarske. Dr. Zoltan Toth, profesor za arheologijo na budimpeštanski univerzi, je izdal delo, v katerem poskuša zgodbo o meču Karla Veličega prikrojiti v dobro Madjarom. Po mnenju profesorja Totha je bil meč Karla Veličega lasti Arpadov in je po veliki verjetnosti izhajal še od hunskega kralja Atile, čigar orožje so našli potem, ko so si Ogrski osvojili Arpadi. Meč je bil potem last dinastije Arpadov, ki so, kakor znano, vladali Ogrski skozi tri stoletja. In nato šele ga je vdova nesrečnega kralja Salomona podarila vojvodi Otonu Bavorskemu. Na ta način je prešel meč v last Nemcev, ki so ga pozneje uvrstili med državne insignije. Z zahtevu Madjarov se bo pečala mešana komisija, ki se bo v kratkem sestala na Dunaju.

Zanimiv posel

Z morda najzanimivejšim poslom na svetu se peča gospa Adams, ki stanuje v nekem »ondonskem predmestju. Ta gospa namreč išče po Angliji stare domove, ki jih potem prodaja Američanom. Ti jih potem tako rekoč »prepelejo« v Ameriko. Pred transportom jih razkosajo in jih potem doma zopet sestavijo. Američani plačajo neverjetne vsote za kako staro bajto, ki je še iz časov Tudorjev ali kraljice Elizabete. Kakor hitro najde gospa Adams tako hišo, jo zmeri, fotografira in poišče za njeno zgodovino, nato pa stavi ponudbe agentom in prekupčevalcem. Nedavno je stavila ponudbe za neko bajto v Herefordshire, kjer je baje stanovala rednica kraljice Elizabete in pa za štiri hišice v neki bližnji vasi, ki jih je baje svoj čas obiskal Shakespeare.

Gospa Adams pripoveduje, na kaj posebno gledajo Američani pri nakupu takih starih hišic. Treba jim je le povedati, da je bila ta in ta hiša v zvezi s Henrikom VIII. ali s kraljico Elizabeto ali s Shakespearjem, pa so že pripravljeni plačati za njo neverjetno vsoto. Gospa ima hišico, s katero je zvezana zgodovina Henrika VIII. Ko je bil slednji nekoč na lovu, je padel s konja. Neka stara ženska, ki se je nahajala v bližini, ga je prenesla na svoj dom in mu tam stregla. To hišo prodaja sada gospa Adams.

Gospa Adams se tudi pritožuje, da je včasih silno težko dognati, čigava je bila prav za prav v preteklosti hiša, iz katere namerava kovati kapital na račun neumnosti Američanov. Pred kratkim je našla bajto še iz časov Tudorjev. Približala se ji je v potrkala na vrata. Odpri ji ni prišel nihče, pa je mesto tega zaslišala ubrano kruljenje svinj. Ugotovila je, da je bajta že več let svinjak. To pa je še posebno pripomoglo k vrednosti bajte, zakaj naivnost Američanov je za take zadeve prav posebno občutljiva.

Dunajska vremenska napoved. Še nobene bistvene spremembe vremena ne bo. Mrzlo v večini dolinah megleno.

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal

JULES VERNE.

28

»Kaj vas to vznemirja?« je menil Konzulent. »Saj itak nobene ne poznate.«

O tem se je vnela zdaj med obema prijateljskima zelo živahno debata, kajti ribe so bile kajpak obema znane, toda vsakemu s čisto drugega vidika. Vsakdo ve, da ribe tvorijo peti red debla vretenčarjev. Pravilno so jih opredelili kot »vretenčarje z dvojno cirkulacijo in mrzlo krvjo, ki diha skozi škрге in živijo v vodi.« Delijo se v pet razredov: v razred kostnic, kojih hrbtnica sestoji iz koščenih vretenc, v razred sklenoluskavk, ki imajo skleninaste luske, v razred pljučaric, ki diha s škrgami, o suši pa z vzdušnim mehurjem, v razred hrustančnic, kojih hrbtnica sestoji iz hrustančnih vretenc, in v razred obloustnic, ki imajo namesto čeljusti obročast hrustanec ter se s tem sesalnim gobcem prisrešajo na druge ribe, da jim pijejo kri in žro meso. Vse to je bilo Kanadcu neznano, dočim je Konzulent znal vse razrede in podrazrede na pamet.

»Prijatelj Ned, vi lovite ribe in jih ubijate, toda kako se razvrščujejo, o tem se vam gotovo niti ne sanja.«

»Motite se,« je dejal Kanadec z vso resnostjo. »Delijo se v ribe, ki se dajo jesti, in v ribe, ki so sploh neužitne.«

»Ta razvrstitev velja samo za sladkosnedeže,« je dejal Konzulent. »Toda, ali vam je znana razlika med ribami kostnicami in ribami hrustančnicami?«

»To pa že poznam, Konzulent.«

»Kateri so pa podrazredi teh razredov?«

»O tem pa se mi ne sanja,« je odgovoril Ned Land.

»Torej prijatelj Ned, poslušajte in si zapomnite. Kostnice, teleostei, se delijo v ostroplute ali acanthoptere, n. pr. smuč, lokarda, tun; v mehkoplate brez odduška ali anacanthine, n. pr. trska, in bokoplute, n. pr. robec in morski list; v mehkoplate z odduškom ali physostome, n. pr. krap, karas, losos, sulec, postrv, ščuka, sardina, jegulja; v sočeljustnice ali plectognathe, n. pr. ježarica, in v čoposkržnice ali lophobranchije, n. pr. morski konjiček.«

Ned Land je kar zijal.

»Sklenoluskavke, ganoideje,« je neumorno nadaljeval Konzulent, »se pa delijo v sklenoluskavke s koščeno okostnico, n. pr. ščukec, in s hrustančasto okostnico, n. pr. jeseter.«

»Naprej,« je dejal Kanadec.

»Med hrustančnice, selachije, štejemo morskega soma, mačjega soma, kladvenico in pilarja, najhujše

roparice, pa tako zvane skate, med katerimi je znamenitejši električni skat, ki ima ob lobanji električna ustroja, ki sestojita iz pretvorjenih mišic, h katerim pristopajo živci od možganov; snovi, ki se v teh mišicah okisujejo, dajo električnemu skatu elektriko, s katero se brani pred ribami roparicami.«

Ko je moj sluga končal svoje predavanje o ribjih razredih, je začel Ned Landu pojasnjevati razvrstbo živali sploh:

»Najprej imamo vrsto,« je začel, »to so živali poedinke, ki se med seboj strinjajo v vseh bistvenih znakih telesnega ustroja in v načinu življenja, vendar pa vrsto podrazdelimo lahko še v pasme, to so skupine enakih individui, ki se od druge skupine iste vrste ločujejo v čisto nebiestvenih stvarih, na primer v barvi. Živali različnih vrst, ki pa se ujema med seboj v mnogih bistvenih znakih, družimo v pleme. Več plemen skupaj tvorijo rod, več rodov razred. Razrede pa spajamo v še višjo enoto, v red, na primer sesalci; več redov, ki imajo še kake skupne znake, pa imenujemo deblo.«

Ned Land, ki ni bil samo togoten, če ga je prišla jeza, ampak tudi hudomušen, kadar je bil dobre volje, je naenkrat dejal:

»Ej, prijatelj Konzulent, med tem, ko razkladate vse ribje vrste, pasme, plemena, rodove, razrede, rede, debila in tako in tako dalje, pa plava tu mimo nas red za redom.«

»Res je,« je odvrnil Konzulent, »človeku se zdi, kakor da se nahaja pred akvarijem.«

»Moti se,« sem dejal jaz, »akvarijski to je steklen zaboj — tu pa ribe plavajo čisto prosto.«

»Torej, prijatelj Konzulent,« se je zopet oglasil Kanadec, »imenujte mi vendar to-le ribo.«

»Jaz?« je odvrnil Konzulent, »to ni moja stvar; to je stvar mojega gospoda.«

Tu moram bravcu pojasniti, da moj sluga, ki je klasifikacijo živali znal tako izvrstno na pamet, posameznih živali v naravi ni razločeval dosti boljše od navadnega šolarja in najbrže ni znal ločiti tuna od lokarde. Nasprotno pa je Kanadec poznal skoro vsako ribo po imenu.

»To je riba rogatica,« sem odgovoril mesto Konzulenta.

»In sicer kitajska,« je dopolnil Ned Land.

»Pleme balistid, rod sklerodermov, razred plektognatov ali sočeljustnic,« je mrmral Konzulent svojo bukovno učenost.

Kanadec se ni bil zmotil. Krdelo rib rogatic na obeh straneh ploščatega telesa, raskave zrnate kože z roženastim podaljškom na hrbtu, ki služi kot orožje, se je prekopicavalo okoli »Nautilusa« in veselo sukalo repe, ki na obeh straneh obloženi s štirimi vrstami bodic. Ni lepšega pogleda na svetu kakor je njihova zgoraj siva, zdolaj bela koža, koje

pege se v temnoplavi vodi, ki jo reže ladjin gredelj, svetlikajo ko zlato. Med njimi so pluli skati, ki so se pozibavali, kakor da se sami prepuščajo toku; v svojo največjo radost sem zagledal v njihovi do'gi vrsti kitajskega skata, ki je na hrbtu rmenkasto porbarvan, pod trebuhom pa nežno rožasto; za očmi pa je oborožen s tremi mečepodobnimi rožički — izredno redka vrsta rib, ki je niti Lacepède ni poznal drugače kakor iz japonskih slik.

Dve celi uri je spremljala ta armada rib podmornico. Medtem ko so te prelestne prebivalke morja, veselo igrajoč, krožeč in prekopicajoč se, tekmovali med seboj v lepoti, sijaju in hitrosti, sem spoznal med njimi zeleno ribo ustnatico; morsko mreno, ki ima na spodnji čeljusti dva dolga črna brka; morskega piškurja, ki je bel, na hrbtu pa vijoličasto-pikast s trebušnimi plavutami, ki so zraščene skupaj v okroglo ploščo; japonsko dorado, najkrasnejšo ribo teh voda, ki ima modro telo in srebrnobarvno glavo; nadalje ribo azurko, koje barva presega lepoto nebesne sinjine; progaste brancine z modro in rumeno pobarvanimi plavutami, med njimi onega, ki ima na repu črno prevezo; krasno olusknjene brancine pasance; najraznovrstnejše aulostome, od katerih so nekateri meter dolgi; japonske salamandre, pestrobarvne grupe, ki so podobni dolgim šesteronogim kačam z malimi živahnimi očmi in velikim, z zobmi gsto posutim gobcem.

Nismo se mogli načuditi temu edinstvenemu prizoru, ki se je v svoji krasoti vedno menjaval. Ned je posamezne ribe imenoval, Konzulent jih je uvrščal vsako v svoj razred, jaz pa sem se onajal njihovih živahnih kretenj in lepote form. Nikoli mi ni bilo dano, da bi bil te živali videl svobodno v njihovem elementu. Vseh vrst, ki so plule mimo naših strmečih oči, vse te zbirke iz kitajskih in japonskih morij, ne morem imenoma navajati. Riba se hitele z vseh strani brez dvoma privlečene od žarišča električne luči. Naenkrat pa se je temni salon zopet razsvetlil, jekleni plošči nad steklenima oknom pa sta se zaprli. Čarobna vizija je izginila. Vendar sem še nekaj časa sanjal, dokler mi niso oči obvisle na instrumentih na stenah. Magnetna igla je še vedno kazala severo-severo-vzhod, manometer je beležil tlak petih atmosfer, ki je odgovarjal globini 50 metrov, električni brzinomer pa je zaznamoval hitrost 15 milj na uro.

Čakal sem kanitana. Toda ta se ni prikazal. Ura je bila pet. Ned Land in Konzulent sta se vrnila v svoji kabini. Na mizi me je čakal obed. Menu je bil sledeči: juha iz najfinejšega želvinega mesa, brancin, ki ima snežnobelo listnato meso, brancinova jetra, ki so bila pripravljena v najslastnejšo pasteto, filet iz takozvane cesarske ribe — holacanthus imperator — ki prekaša lososa.

zgodbe knjižnice iz založništva Jugoslovanske knjižnice v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard: HICI CESARJA MONTICUM. 32 Din. vez. 42 Din. — 27. zvezek: Haggard: OTROCI SOLNA. 24 Din. vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard: KLIFOPAIRA. 24 Din. vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savšek: IZPOD OČULI. 30 Din. vez. 42 Din. — 30. zvezek: Steinkewitz: NA POLU SLAVE. 28 Din. vez. 40 Din. — 31. zvezek: Loma: DOVJE. IZOBLENI SVEI (The Lost World). Roma (6 slikami). 24 Din. vez. 32 Din.

Najvarneje in najbolje založite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikovih ulice

Stanje hranilnih vlog ned Din 85.000.000. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posetnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poročitvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

»Ilustracije št. 12 je pravkar izšla s sledečo vsebino: Sv. Miklavž. — Lyonska zabavilnica Coquard pred jaslicami (B. Orel). — Kako praznujejo Božič po svetu. — Božični večer. — Rojstvo Gospodovo v umetnosti. — J. Zorman. — Pravljičica z božičnega drevesa. — General Živković v Sloveniji. — Doma. — Volk (V. Koprivnik). — Iz gledališča. — O Mascotti (B. Krefl). — Iz Rogoške Slatine. — O filmskem obrazu. — Filmska anketa. — Gdč. Lubbeja. — R. Tauber. — Če gledam izložbena okna naših knjigarn. — Nove knjige. — Tigrovo oko (A. Mills). — Sodobni detektiv. — Iščejo Atlantičidol. — Startajoče žene. — Iz »prazgodovine« nogometa (M. Celar). — Naši otroci. — Pozdrav »Ilustracij«! — Slovenci v Parizu (D. Zelen). — »Sara« rajevo! (B. Magajna). — Slovenci na Poljskem (T. Debeljak). — Fotoamater: Moja prva fotografija (A. J.). — Dolg čas (V. Pičirad). — Iz vsega sveta. — Hrabroslov Volarič. — Oktavo više...! (Konec). — Moda. — Načelovna slika na ovitku je v treh barvah Fr. Stupovšek: Pozimi (pastel). — Ta številka je božična in obsežnejša. Po vsebini mora zadovoljiti vse sloje našega naroda. Kdor se zanima za umetnost, naravo, tehniko, modo, gledališče, film, za lepo knjigo, sport, fotografijo, glasbo, za Slovence na tujem, vsak bo zadovoljen s to številko. Posamezne številke po 10 Din v vseh knjigarnah in trafikah. Kupujte »Ilustracije«!

Špecerijsko in kolonijalno blago. umetna gnojila. cement itd. itd. dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Chaplinova maska

Svet čaka na »Citylights« (»Celikomestne luči«), Chaplinov novi film, o katerem gre govor že dve leti sem. Znan je Chaplinov odpor proti zvočnemu filmu. Zato se je delj časa mislilo, da bo to nemi film. Zdaj se pa čedalje bolj trdovratno širijo vesti, da bo to vendarle zvočni film, toda Charlie bo v njem igral vlogo — mutca. On vsekakor ostane zvest samemu sebi: le nemi film pomeni največjo umetnost. Po poslednjih vestih pa bodo »Velikomestne luči« menda že za božič igrali v Montrealu in Kapstadtu, v Oportu in Melbourne. Pozneje pa gotovo kmalu tudi v Srednji Evropi.

Pričakovati nam je torej, da bomo kmalu videli Chaplina, njegove na ven zasukane čevlje, njegov klobuček, njegovo palčico, njegove črne brčice. V tej njegovi formi bo pač vseeno, ali bo govoril, ali pa bomo imeli pred seboj mutastega potepuha. V novem filmu bo Charlie prav tak kakor v vseh dosedanjih. Nekemu svojemu prijatelju je Charlie obrazložil, zakaj se mu je njegova potepuška obleka tako zelo priljubila:

Noben slučaj ni, da nastopam vedno v isti obleki. Moža, ki ga posnemam, sem si z veliko težavo izmislil in sestavljal v vseh njegovih podrobnostih. Ta potepuh zares odgovarja mojemu boljšemu »jaz«. Mož, ki je dal temeljno misel hoji, ki me dela tako smešnega, še danes živi v londonskem Ghetto, kjer je bil svoječasno kočijaž. Imel je ploščate noge. Njegova hoja mi je neizmerno ugajala.

Mala bambusova palčica izraža imenitnost. S tem hočem naznačiti, da sem nekaj boljšega. Palčica je nenadomestljiv pridevek moje duševne pripadnosti višjim sferam. Nikdar je ne dam iz rok. Četudi sem kdaj prav na tleh, vendar me nikdar ne zapusti upanje, da se zopet povzpnem. S palico izražam svoje nagnjenje k eleganci in svojo zahtevo, ki je nsem nikdar opustil, da se z menoj distinguirano ravna.

Veliki čevlji, hlače, ki mi vedno dol uha-jajo, in nekaj preširok telovnik so ideja mojega prijatelja, cirkuškega klovn. Z njimi izražam, da se ne morem obleči v prvovrstni modni trgovini. Nasprotno, posamezne kose svoje obleke moram vzeti tam, kjer jih dobim. Na drugi strani pa moj lični telovnik kaže, da vendar le posvečam dovolj skrbnosti svoji toaleti. Ohlapno zavezana kravata celo izdaja stremljenje, da pokažem v svoji obleki neko gracijo.

Na moji obleki je en sam gumb. Tega ne prestando zapenjam in odpenjam. S tem hočem

odvrniti pozornost od drugih dveh, ki jih ni. Največ težav mi prizadeva izraz obraza, ki ga mnogi poskušajo posnemati. Oči maskiram tako, da postanejo velike in okrogle, kakor široko odprte oči začudenega in prestrašenega otroka. Povečane obrvi imajo samo ta namen, da podprejo ta učinek.

Male, črne, kratko pritržene brčice, so nekaj preostanek zgubljene avtoritete. Mož, ki nekaj nase da, mora imeti brčice. Sicer pa še tako majhne brčice izražajo primerno mero samozavesti. Da iz mojih rokavic gledajo prsti, v tem se simbolizira moje pojmovanje sveta in življenja: Jaz vse iz temelja smatram za nično, ki ni niti tega vredno, da bi svetu na ljube zakrpal rokavici.

Izgubljeni sin

Špansko časopisje poroča o svojevrstnem dogodku iz province Orense. Tam rojenega vojaka Alfonza Gomeza so leta 1921. ušli Maročani. Po treh letih se mu je posrečilo premagati svojega stražnika in pobegniti. Na nekem angleškem parniku se je Gomez kot kurjač pripeljal v Buenos Aires. Od tam je šel pozneje na Kubo, kjer je poročil neko Španko, ki mu je pomagala pri begu in pozneje potovala za njim. Mlada zakonska dvojica se je skupno vrnila v domovino in se nastanila pri starših mlade žene. Alfonz Gomez je hrepenel po svoji družini, katere že toliko let ni videl in se je podal na dolgo potovanje iz južne Španije v Orense. Na njegovo veliko začudenje pa so starši zatajili svojega sina in ga preglašili za goljufa, ki si je na nepošten način prilastil dokumente. Tekom razprav, v katere je posegla tudi oblast, je prišla resnica na dan. Starši so dobivali vsaki mesec državno podporo za pogrešane sina, o katerem so že vsi mislili, da je mrtev, 26 pezet. Da ne bi izgubili teh prejemkov, so zatajili edinega otroka.

Imaš kaj medu doma?

Dr. Amal piše v tedniku strokovnega lista sledeče:

Imaš kaj medu? Ako ne, si ga takoj preskrbi, ker je najgotovjši proizvodilec potu (mnoja). Ako prideš v zimskem času iz mraza s težko glavo in te spreletava po hrbtu kurja koža, če te žge po grlu in se ti zapira nos, tedaj leži v posteljo, daj si prinesiti tople vode, v kateri boš stopil nekoliko medu. To tekočino pij po požirkih. Kmalu se boš začel močno potiti. Potenje bo gotovo premagalo vse te predznake močnega prehlada. Med je tudi najboljšo sredstvo za pospeševanje delovanja obisti. Ako ti postajajo obisti z leti premalo delavne, zaužijaj med in obisti bodo delovale povoljno. Med je največji proizvodilec telesne moči, ker krepi čudovito mišičevje. En hektogram mesa proizvaja 8 kalorij, a en hektogram medu 30 kalorij. Med je slednjič najgotovše sredstvo za podaljšanje življenja. To so že učili grški modrijan Pitagoras, pesnik Virgil, slavni Montegazza i. dr. To vemo tudi iz izpraševanja ljudi vsi zdravniki.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Glavni avl. Gospobanka

Miklošičeva cesta 10.

Telefon šte. 2057, 2470, 2979.

Podružnice: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor, Split, Sibenik.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 480.000.000.—. Izvršuje vse vrste bančnih poslov po najugodnejših pogojih.